

Upphävande av ställningstagande 13/08/IND

Ställningstagandet 13/08/IND rörande *Delgivning genom s.k. spikning i samband med avhysning, 16 kap 2 § UB (808 27447-11/121)*, upphör att gälla.

Det råder inte någon oklarhet om rättsläget inom verkställigheten. I stället för ställningstagandet föreslås ny skrivning i handboken Utmätning avsnitt 13.5, se bilaga. Beträffande bilagan till ställningstagandet s.k. eftersökningsbevis finns numer blankett 9320 s. 2 som fyller motsvarande funktion.

Frågan om upphävande av ställningstagande och ny formulering i handboken har skickats på remiss till produktionsavdelningen och utvecklingsavdelningen. De har inte haft något att invända mot upphävande av ställningstagandet och har varit delaktiga vid utformningen av handbokstexten.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschefen Ulrika Lindén efter föredragning av verksjuristen Daniel Dalenbring. I den slutliga handläggningen har även tf. enhetschefen Christina Sundblad deltagit.

Ulrika Lindén

Daniel Dalenbring

Omarbetning avsnitt 13.5 handboken:

13.5 Underrättelse och delgivning

Kantrubrik: Delgivning av underrättelse

Före avhysningen ska svaranden få tillfälle att yttra sig. Den handling som ger svaranden tillfälle att yttra sig – dvs. underrättelsen från Kronofogden om den sökta avhysningen – ska delges med honom (16 kap. 2 § UB).

Kantrubrik: Svaranden saknar känt hemvist

Om svaranden saknar känt hemvist och det inte har kunnat klarläggas var han eller hon uppehåller sig får avhysning dock ske utan föregående underrättelse.

Kantrubrik: Svaranden har känt hemvist

Det normala är dock att det finns ett känt hemvist. Med hemvist avses den adress där svaranden bor stadigvarande (NJA 1988 s. 89). Om personen faktiskt har flera bostadsadresser ska samtliga ingå i utredningen. Avhysning ska om möjligt göras inom fyra veckor från att behövliga handlingar kom in till Kronofogden. Att saken är brådskande ger inte Kronofogden någon rätt att låta bli att underrätta svaranden. Kronofogden får avhysa tidigast en vecka från att svaranden fick möjlighet att yttra sig, dvs. delgavs underrättelsen (16 kap. 3 § andra resp. tredje stycket UB).

Delgivning ska göras enligt delgivningslagen (för mer detaljer, se Delgivningshandboken). Det innebär följande:

Om det inte går att delge svaranden personligen får surrogatdelgivning användas enligt 34–37 §§ delgivningslagen. Om svaranden inte finns i sitt hemvist får handlingen lämnas till en vuxen medlem av svarandens hushåll. Om svaranden har en arbetsplats ska han sökas där. Är han inte där under vanlig arbetstid får handlingen lämnas till arbetsgivaren. Med arbetsgivare avses en person i företagsledande eller därmed jämförlig ställning eller chefen för den personaladministrativa verksamheten på delgivningsmottagarens arbetsplats. Man får dock inte delge genom motparten i målet, exempelvis hyresvärden. Kronofogden ska även söka i olika register för att undersöka om det finns information om någon annan adress.

Kantrubrik: Spikning

Delgivning kan ske genom kungörelse om det inte går att delge på det sätt som beskrivits och det inte heller kan klarläggas var svaranden finns.

Men det vanligaste är att Kronofogden i stället delger genom s.k. spikning (16 kap. 2 § andra stycket UB).

Sammanfattningsvis får spikning ske om alla dessa förutsättningar är uppfyllda:

- den sökta har känt hemvist men inte påträffas där (om personen har flera bostadsadresser ska samtliga adresser undersökas och ingå i utredningen inför spikningen),
- surrogatdelgivning i hemvistet med vuxen medlem av hushållet eller med arbetsgivaren på den söktes arbetsplats, inte varit möjlig, och
- det inte kan klarläggas var den sökta uppehåller sig.

En delgivning genom spikning ska noteras på handling i akten eller Init tillsammans med en redogörelse för skälen till varför man använder den delgivningsformen. Dokumentationen av utredningen och skälen till beslutet för spikningen utgör bevis som senare kan komma att prövas av domstol. Brister det i dokumentation, utredning eller i åtgärder kan detta leda till att delgivning inte anses ha skett. I redogörelsen bör framgå:

- hur man fastställt delgivningsmottagarens hemvist,
- vad som lagts till grund för att söka klarlägga var delgivningsmottagaren uppehåller sig och att det inte vid eftersökning varit möjligt att anträffa honom eller henne och
- varför surrogatdelgivning inte varit möjlig att genomföra.

Spikning gör man formellt genom att handlingar som ska delges lämnas i ett slutet kuvert i brevlådan eller fästs på dörren på den adress där den sökta har sitt hemvist (38 § delgivningslagen). För att alla i en bostad säkert ska få information om avhysningen förekommer det att förrättningsmannen lägger ner meddelandet om avhysningen i ett slutet kuvert och ett öppet.

Om svaranden inte är hemma lägger man handlingarna i brevinkastet redan vid förrättningsmannens första besök. En förutsättning är givetvis att Kronofogdens utredning vid det tillfället har kommit så långt att det finns ett underlag för, och ett beslut om, spikning, se bilaga till handboken Eftersökningsbevis.

Om det finns uppgifter om att svaranden kan finnas på en annan adress måste han eller hon ha sökts även där för att kravet för spikning ska vara uppfyllt. Spikning ska göras på den adress där svaranden har sitt hemvist. Man kan även lämna en

underrättelse om en sökt avhysning för kännedom på en annan adress där svaranden kan tänkas nås av den. Visar det sig att delgivningsmottagaren har anställning ska Kronofogden söka få kontakt med delgivningsmottagaren hos arbetsgivaren.

Observera att spikning enligt 16 kap. 2 § andra stycket UB inte förutsätter att man kan anta att den sökta håller sig undan. Bestämmelsen i UB avviker i den här delen från vad som föreskrivs i delgivningslagen (38 § jämförd med 1 § andra stycket delgivningslagen). Detta är en skillnad gentemot delgivning i andra fall genom spikning.

Kantrubrik: Svaranden bosatt utomlands

Om svaranden bor utomlands behöver han inte delges. En underrättelse om en ansökan om avhysning ska då skickas till honom i ett lösbrev, om han har en känd adress. Avhysning får verkställas tidigast två veckor efter att brevet skickades (16 kap. 3 § tredje stycket UB).

Kantrubrik: Underrättelse till tredje man

Om en tredje man berörs av avhysningen ska Kronofogden underrätta honom om den förestående avhysningen när det är möjligt, dvs. när det före verkställigheten är känt att någon tredje man berörs av avhysningen och Kronofogden har tillgång till hans adress. Det går att verkställa avhysning även om ingen underrättelse lämnats till tredje man. Det kan enligt 16 kap. 8 § UB dock finnas skäl för Kronofogden att ge anstånd av hänsyn till tredje man, om han inte har underrättats i förväg, se mer angående detta i avsnitt 13.2 och 13.3 i handboken.

Kantrubrik: Underrättelse om tid för avhysning

Kronofogden behöver inte delge någon underrättelse om vid vilken tidpunkt den utsatta avhysningsförrättningen ska genomföras. Om svaranden har delgivits ansökan får Kronofogden underrätta honom om tidpunkten i lösbrev. Oftast underrättas svaranden om tidpunkten samtidigt som han eller hon delges ansökan.

Sökanden ska också underrättas om tiden för avhysningen. Om Kronofogden ändrar den ska sökanden underrättas även om det, 4 kap. 3 § UF. Sökandens intresse av att få avhysningen genomförd ska beaktas, 16 kap. 3 § UB (se även JO beslut 2010-10-25, dnr 5242-09). Av dokumentationen ska det framgå vilka beslut eller åtgärder som ligger till grund för Kronofogdens ställningstagande att skjuta upp avhysningen.

Kantrubrik: Underrättelse till socialnämnden

Förutom svaranden ska socialnämnden underrättas om målet när en avhysning ska göras från en bostad. Socialnämnden ska också underrättas om tidpunkten för avhysningen. Om det finns någon särskild anledning ska nämnden underrättas också när en avhysning ska göras från något annat än en bostad (16 kap. 2 § UF). Vid handläggningen kan det t.ex. komma fram omständigheter som talar för att svaranden har sin bostad i en lokal. Enligt 5 kap. 4 § socialtjänstförordningen ska socialnämnden – samma dag som den tar emot en underrättelse om tiden – skicka en bekräftelse av mot-tagandet till Kronofogden. Nämnden ska då även upplysa om vem som är ansvarig handläggare hos nämnden. Vidare ska nämnden skicka en kopia av bekräftelsen till svaranden.

Kantrubrik: Underrättelse om avhysning från annat än bostad

Enligt 16 kap. 7 § UB, som gäller avhysning från annat än en bostad, får Kronofogden förordna att egendom som svaranden eller tredje man inte tar hand om ska säljas. Om egendomen kan antas sakna försäljningsvärde får förordnandet i stället avse att den ska förstöras. En förutsättning är att inget lämpligt förvaringsutrymme kan anskaffas. Innan Kronofogden meddelar ett sådant beslut ska egendomens ägare få möjlighet att yttra sig. När det görs krävs delgivning enligt samma regler som för underrättelsen om målet. I den praktiska tillämpningen brukar informationen till svaranden om möjligheten att yttra sig lämnas i en underrättelse som delges samtidigt med underrättelsen om målet. Informationen lämnas alltså innan Kronofogden vet om egendom kommer att lämnas kvar, vilket sparar tid. Läs mer om förfarandet i avsnitt 13.8.

Strykning av hänvisning till ställningstagande i handboken Utmätning:

19.7.3 Spikning

Vid stämningssmannadelgivning får handlingen lämnas i delgivningsmottagarens hemvist eller på en lämplig plats i anslutning till hemvistet (spikning) om

- delgivningsmottagaren har känt hemvist men inte påträffas där,
- surrogatdelgivning inte kan ske med vuxen medlem av det hushåll som delgivningsmottagaren tillhör,
- delgivningsmottagaren inte påträffas på sin arbetsplats under sin vanliga arbetstid och surrogatdelgivning inte kan ske med hans eller hennes arbetsgivare,
- det inte kan klarläggas var delgivningsmottagaren uppehåller sig och,
- det med beaktande av vad som har framkommit i det aktuella delgivningsärendet eller vid andra delgivningsförsök med delgivningsmottagaren finns anledning att anta att han eller hon har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

Det är delgivaren som avgör och beslutar om det finns förutsättningar för spikning eller inte.

Vid spikning i avhysningsmål gäller vissa lättnader, avsnitt 13.5.

Strykning av hänvisning till ställningstagande i Delgivningshandboken

5.4.3 Spikning i samband med verkställighet av avhysning

Ett undantag, som rör verkställigheten hos Kronofogden, är 16 kap. 2 § andra stycket UB, som föreskriver färre krav än delgivningslagen för delgivning genom spikning i samband med en ansökan om verkställighet av avhysning. Före avhysningen ska svaranden få tillfälle att yttra sig. Den handling som ger svaranden tillfälle att yttra sig – dvs. underrättelsen från Kronofogden om den sökta avhysningen – ska delges med honom.

Om svaranden saknar känt hemvist och det inte har kunnat klarläggas var han eller hon uppehåller sig får avhysning dock ske utan föregående underrättelse. Med hemvist avses den adress där svaranden bor stadigvarande (NJA 1988 s. 89).

I fråga om delgivning av handling varigenom svaranden bereds tillfälle att yttra sig gäller DelgL (2010:1932). Har delgivningsmottagaren känt hemvist inom riket men träffas varken han eller någon som handlingen kan lämnas till enligt 34–37 §§ DelgL och kan det inte klarläggas var han eller hon uppehåller sig, får kungörelsedelgivning användas eller handlingen lämnas i delgivningsmottagarens hemvist eller på lämplig plats i anslutning till hans eller hennes hemvist. Är svaranden bosatt utomlands får handlingen sändas till honom eller henne med posten under hans eller hennes utländska adress.

Läs mer om spikning i handboken Utmätning, avsnitt 13.5..